

A photograph of three children sitting on a light-colored floor in a playroom, focused on playing with wooden blocks. On the left, a young boy in a green shirt is stacking blocks. In the center, another boy in a grey shirt is also playing with the blocks. On the right, a girl with blonde braids in a yellow floral shirt is carefully placing a block on a stack. The background shows a playroom with wooden shelves and various toys. The image is overlaid with a semi-transparent dark blue banner containing the title text.

Toezicht en handhaving kinderopvang

Informatie voor ondernemers

Inhoud

Inleiding	5
Kwaliteitseisen	6
- Pedagogische kwaliteit	6
- Medewerkers	6
- Inrichting van uw locatie	7
- Veiligheid en gezondheid	8
- Rechten van ouders	8
- Voorschoolse educatie	8
Taken en verantwoordelijkheden toezichthouder van de GGD	9
- Vorm en omvang onderzoek	9
<i>Onderzoek vóór registratie</i>	10
<i>Onderzoek na registratie</i>	10
<i>Nader onderzoek</i>	11
<i>Incidenteel onderzoek</i>	11
- Het rapport	11
- Handhaving door de toezichthouder van de GGD	12
Taken en verantwoordelijkheden van de gemeente	13
- Maatregelen	13
- Handhavingsbeleid	13
Meer informatie	14
- Interessante websites	14

Inleiding

In deze folder leest u onder andere aan welke eisen u moet voldoen vanuit de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen (hierna: Wko). Daarnaast wordt kort uiteengezet hoe het toezicht en de handhaving in de kinderopvang is georganiseerd. In deze folder bedoelen we met kindercentrum: dagopvang en buitenschoolse opvang.

De Wko is op dit moment in ontwikkeling en de kwaliteitseisen worden (naar verwachting per 1-1-2018) herijkt. In deze folder wordt uitgegaan van de huidige wet- en regelgeving.

De wijzigingen die het wetsvoorstel Wet innovatie en kwaliteit kinderopvang en het wetsvoorstel Wet harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzalen met zich meebrengen zijn hierin niet meegenomen. U leest hier meer over op de website www.veranderingenkinderopvang.nl.

Volgens de Wko bent u verplicht om te zorgen voor verantwoorde kinderopvang. Verantwoorde kinderopvang is opvang die bijdraagt aan een goede en gezonde ontwikkeling van het kind in een veilige en gezonde omgeving. In deze brochure beschrijven we beknopt de belangrijkste kwaliteitseisen die gelden voor een kindercentrum of peuterspeelzaal.

Voor een actuele en volledige beschrijving van de kwaliteitseisen verwijzen we u graag naar www.rijksoverheid.nl. Voor gastouders en gastouderbureaus gelden andere kwaliteitseisen. We verwijzen u daarvoor naar de folder Informatie voor houders van een (nieuw) [gastouderbureau](#) (mei, 2016).

Pedagogische kwaliteit

In de wettelijke eisen staat beschreven dat u verplicht bent om een pedagogisch beleidsplan te hebben. Werken aan pedagogische kwaliteit betekent dat u zich inzet voor zowel het beleid als de praktijk. In het beleidsplan geeft u uw visie op de omgang met kinderen, beschrijft u uw pedagogische doelstellingen en geef u aan hoe u dit wilt bereiken. Het is goed om u af te vragen: is deze omgeving goed en gezond voor kinderen en krijgen kinderen hier wat zij nodig hebben?

Medewerkers

De opvang is zo georganiseerd, dat de vaste groepen bestaan uit vaste beroepskrachten in een vaste groepsruimte. U bent verantwoordelijk voor het inzetten van voldoende beroepskrachten op de groep(en). Het aantal aanwezige kinderen en hun leeftijd bepaalt hoeveel beroepskrachten er op de groep moeten zijn. Op de website 1ratio.nl staat een hulpmiddel (rekentool) waarmee u de juiste beroepskracht-kindratio kunt berekenen.

Iedereen die in de kinderopvang werkt, is verplicht om in het bezit te zijn van een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG), dit geldt dus ook voor stagiairs en medewerkers die op kantoor werken.

Alle medewerkers die op de groep werken dienen een diploma te hebben volgens de cao Kinderopvang. Voor peuterspeelzalen geldt de cao Welzijn en Maatschappelijke Dienstverlening.

Verder is het een eis dat u het vierogenprincipe vormgeeft.

Dit betekent dat beroepskrachten in de dagopvang tijdens werkzaamheden gezien of gehoord moeten kunnen worden door een andere volwassene.

De risico's voor de veiligheid van kinderen worden verkleind door continue screening. Continue screening betekent dat er dagelijks wordt gekeken of mensen die werken in de kinderopvang of peuterspeelzalen nieuwe strafrechtelijke gegevens in het Justitieel Documentatie Systeem op hun naam hebben staan.

Er komt een personenregister kinderopvang. Het personenregister vervangt het huidige systeem van continue screening. In dit register staan straks de persoonsgegevens van alle personen die gedurende de opvang van kinderen structureel aanwezig zijn en die een verklaring omtrent het gedrag (VOG) moeten hebben. Met de gegevens in het personenregister wordt er in de kinderopvang continu gescreend.

Inrichting van uw locatie

In de wettelijke eisen staat beschreven dat u passende ingerichte ruimtes moet hebben. Kinderen krijgen de mogelijkheid om te spelen, te rusten en zich te ontwikkelen. Deze ruimtes moeten afgestemd zijn op de leeftijd en het aantal op te vangen kinderen.

Veiligheid en gezondheid

U dient te zorgen voor veilige en gezonde kinderopvang. Dit doet u onder andere door de belangrijkste risico's in kaart te brengen. U dient ook te beschrijven welke maatregelen u daartegen treft, en ervoor te zorgen dat uw medewerkers hiervan goed op de hoogte zijn.

U heeft een belangrijke taak in het vroegtijdig signaleren van problemen en misstanden, waaronder het signaleren van kindermishandeling. U stelt voor het personeel een meldcode vast, waarin stapsgewijs wordt aangegeven hoe met signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling wordt omgegaan. Heeft u aanwijzingen dat een medewerker seksueel of ander geweld gebruikt tegen een kind? Dan dient u direct te overleggen met de vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs.

Rechten van ouders

U bent verplicht om een oudercommissie in te stellen of ouders op een andere manier te betrekken bij uw beleid. De oudercommissie heeft adviesrecht. Voor klachten van ouders stelt u een klachtenregeling op. U bent verplicht om uw organisatie te registreren bij de Geschillencommissie Kinderopvang en Peuterspeelzalen. Als er in een jaar klachten zijn geweest stelt u een jaarverslag klachten op en stuurt dit tijdig op aan de toezichthouder. U stelt ouders tegelijkertijd hiervan op de hoogte.

Voorschoolse educatie

Als uw locatie van de gemeente subsidie ontvangt voor voorschoolse educatie, dan registreert de gemeente dit in het Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen. Er zal worden onderzocht of uw locatie aan de voorwaarden voldoet.

Taken en verantwoordelijkheden toezichthouder van de GGD

U krijgt op verschillende momenten met een toezichthouder van de GGD te maken. Bijvoorbeeld bij het jaarlijkse toezicht, of als u een nieuw kindercentrum start. We leggen uit wat u kunt verwachten bij een onderzoek.

Het onderzoek in het kort

Een bezoek van de toezichthouder vindt vaak onaangekondigd plaats. De toezichthouder vormt zich een oordeel aan de hand van onder andere:

- observaties;
- de inrichting en het gebruik van alle ruimtes waar kinderen gebruik van maken;
- gesprekken met medewerkers;
- een gesprek met u;
- documentenonderzoek (de toezichthouder kan u vragen documenten op te sturen of klaar te leggen);
- schriftelijk of persoonlijk contact met de oudercommissie.

Vervolgens stelt de toezichthouder vast of het kindercentrum of de peuterspeelzaal wel of niet voldoet aan de kwaliteitseisen. Hij adviseert de gemeente daarna over eventuele maatregelen.

Vorm en omvang onderzoek

De toezichthouder komt elk jaar langs voor een inspectie. Soms is het nodig om vaker langs te komen. De vorm en omvang van de inspectie verschilt per type voorziening en situatie. Toezichthouders inspecteren daarom minder intensief bij locaties waar geen zorgen over bestaan en intensiever bij locaties waar wél zorgen over zijn. Kortom: minder waar mogelijk, meer waar nodig. U leest op de themapagina van GGD GHOR Nederland meer over het risicogestuurd toezicht.

Onderzoek vóór registratie

Als u een nieuw kindercentrum wilt starten, dan vraagt u bij uw gemeente opname in het Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen (LRKP) aan. Dit noemen we aanvraag tot exploitatie. De gemeente schakelt vervolgens de GGD in voor een onderzoek vóór registratie. De GGD en de gemeente zijn 'Streng aan de Poort'. 'Streng aan de Poort' betekent: de gemeente is streng bij het nemen van een besluit over een aanvraag en verzoekt de toezichthouder kinderopvang van de GGD om het kindercentrum intensief te onderzoeken. Voor u betekent 'Streng aan de Poort' dat u verantwoorde kinderopvang moet kunnen bieden vanaf het moment dat uw kindercentrum is geregistreerd in het LRKP. Met andere woorden: uw kindercentrum moet vanaf registratie volledig voldoen aan alle kwaliteitseisen.

Voor meer informatie over 'Streng aan de Poort' verwijzen we u graag naar [de factsheet Streng aan de Poort](#) bij het starten van een kindercentrum (januari 2017).

Onderzoek na registratie

Zodra u bent begonnen met het opvangen van kinderen onderzoekt de toezichthouder of u inderdaad voldoet aan alle kwaliteitseisen. Daarom volgt binnen drie maanden na de start nog een onderzoek. Uw locatie dient aan alle kwaliteitseisen te voldoen. Er is één uitzondering: het reglement voor de oudercommissie moet u vaststellen binnen zes maanden nadat u bij de gemeente een aanvraag tot registratie in het LRKP hebt gedaan.

Nader onderzoek

Als de toezichthouder tekortkomingen heeft vastgesteld, volgt een nader onderzoek. De toezichthouder richt zich dan op de onderdelen waaraan uw kinderopvangvoorziening tijdens een vorig onderzoek niet voldeed. De toezichthouder onderzoekt of u de tekortkoming hebt hersteld. U krijgt in dit geval direct een definitief rapport.

Incidenteel onderzoek

Een incidenteel onderzoek vindt bijvoorbeeld plaats na een signaal of klacht van bijvoorbeeld ouders, gemeente of buurtbewoners. In overleg met de gemeente kan de GGD besluiten een extra onderzoek uit te voeren om vast te stellen of u de kwaliteitseisen inderdaad onvoldoende naleeft. Ook kan een incidenteel onderzoek plaats vinden omdat u bijvoorbeeld verzocht heeft om het aantal geregistreerde kindplaatsen te wijzigen.

Het rapport

De toezichthouder zet zijn bevindingen in een inspectierapport. Het rapport geeft de situatie weer van het moment van de inspectie. In het rapport geeft de toezichthouder een advies aan de gemeente. U ontvangt het rapport gemiddeld genomen binnen zes weken na de inspectie. Als er feitelijke onjuistheden in het rapport staan, dan stelt de toezichthouder die bij. U heeft de mogelijkheid om zelf een schriftelijke reactie op het rapport te geven, we noemen dit de zienswijze. Deze zienswijze wordt als bijlage van het rapport toegevoegd. Hierna stelt de toezichthouder het rapport binnen drie weken definitief vast. Na vaststelling ontvangt u het rapport. De gemeente ontvangt ook het inspectierapport.

De GGD-inspectierapporten zijn openbaar. U dient het rapport te bespreken met de oudercommissie en u maakt het openbaar, bijvoorbeeld via uw website. Het rapport wordt ook openbaar gemaakt via www.landelijkregisterkinderopvang.nl. Zijn er overtredingen, dan kan de gemeente vervolgens handhavingsmaatregelen inzetten.

Handhaving door de toezichthouder van de GGD

In uitzonderlijke gevallen grijpt de toezichthouder van de GGD in door de opvang direct stil te leggen. Dat gebeurt dan via een schriftelijk bevel. Dit kan alleen als de toezichthouder vindt dat de kwaliteit van de opvang bij een kinderopvangvoorziening zó tekortschiet dat onmiddellijke maatregelen nodig zijn.

Het Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen

Alle kindercentra, gastouders, gastouderbureaus en peuterspeelzalen staan geregistreerd in het Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen (LRKP). Het LRKP is openbaar en in te zien via www.landelijkregisterkinderopvang.nl. Alleen als uw kinderopvangvoorziening is opgenomen in het LRKP, hebben ouders recht op kinderopvangtoeslag. Als uw kinderopvangvoorziening in het LRKP staat, dan bent u verplicht om eventuele wijzigingen in die gegevens zo snel mogelijk door te geven aan de gemeente.

Taken en verantwoordelijkheden van de gemeente

Gemeenten zijn eindverantwoordelijk voor het toezicht en handhaving op de geregistreerde locaties en voor een juist, actueel en volledig register (LRKP). De gemeente heeft een regierol. Vanuit deze rol geeft zij de GGD opdracht tot het houden van toezicht. De toezichthouder van de GGD controleert in een onderzoek of u zich houdt aan de Wko en de daaraan verbonden kwaliteitseisen.

Handhavingsmaatregelen

De gemeente besluit op basis van het rapport welke handhavingsmaatregelen zij inzet. De gemeente treedt op indien er niet wordt nageleefd. De Wko geeft de gemeente de mogelijkheid een aanwijzing te geven of een bestuurlijke boete op te leggen. Ook het opleggen van een last onder dwangsom (bestuursdwang) of het exploitatieverbod zijn handhavingsinstrumenten. De gemeente kan eveneens besluiten tot het verwijderen van de registratie van de inschrijving uit het LRKP.

Vastlegging handhavingsbeleid

Iedere gemeente stelt een handhavingsbeleid vast. In het handhavingsbeleid legt de gemeente vast hoe ze omgaat met overtredingen op de Wko en wanneer welke maatregelen genomen kunnen worden. Bij uw gemeente kunt u navragen hoe het gemeentelijke handhavingsbeleid eruit ziet. Veel gemeenten publiceren dit beleid op hun website. Indien u een handhavingsmaatregel opgelegd krijgt, kunt u hiertegen bezwaar maken. De wijze waarop dit moet gebeuren, staat beschreven in het besluit wanneer u een handhavingsmaatregel ontvangt

Meer informatie

Kijk voor een compleet overzicht van de verplichtingen met betrekking tot Wko en de kwaliteitseisen op www.rijksoverheid.nl, www.wetten.overheid.nl en www.ondernemersplein.nl.

Voor vragen over toezicht en handhaving op de kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen kunt u contact opnemen met de verantwoordelijke GGD en gemeente.

Mogelijk interessante websites voor u:

- Belangenvereniging voor ouders in de Kinderopvang en Peuterspeelzalen: www.boink.info
- Brancheorganisatie Kinderopvang: www.kinderopvang.nl
- Brancheorganisatie voor Welzijn & Maatschappelijke Dienstverlening / Sociaal Werk www.sociaalwerknederland.nl
- Branchevereniging maatschappelijke kinderopvang: www.maatschappelijkekinderopvang.nl
- Het virtueel kinderdagverblijf met daarbij een opsomming van diverse eisen per gebruikruimte: www.ruimte-ok.nl/sites/default/files/app/virtueelkinderdagverblijf/index_content.htm
- Hygiëne-richtlijn: RIVM advies: www.rivm.nl/Documenten_en_publicaties/Professioneel_Praktisch/Richtlijnen/Infectieziekten/LCHV_richtlijnen/Kindercentra
- Landelijk register kinderopvang: www.landelijkregisterkinderopvang.nl
- Ondersteuning toezichthouder GGD GHOR Nederland: ondersteuning.toezicht.ggdghor.nl/scripts/customer.exe
- Themapagina Toezicht Kwaliteit Kinderopvang GGD GHOR Nederland: www.ggdghorkennisnet.nl/thema/toezicht-kwaliteit-kinderopvang
- Veiligheid-richtlijn: www.veiligheid.nl
- Voedingscentrum: www.voedingscentrum.nl
- Voor werkende ouders: www.voorwerkendeouders.nl

Colofon

Uitgave van GGD GHOR Nederland en VNG, juli 2017.

Aan deze brochure kunnen geen rechten worden ontleend, kijk voor actuele wet- en regelgeving op www.rijksoverheid.nl.

Disclaimer

Deze folder is gebaseerd op de huidige wet- en regelgeving (Wko januari 2017) en streeft geen volledigheid na. Ondernemers zijn zelf verantwoordelijk om kennis te nemen van de wet- en regelgeving en wijzigingen tijdig door te voeren.

